

Probus Zutphen-IJsselland

Terbeschikkingstelling

11 augustus 2021

Tbs vergelijking met andere landen

- Uniek in de wereld, maar kosten zijn hoog, ongeveer 600 euro per Tbs-er per dag;
- (Op papier) vergelijkbare systemen in:
 - Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Portugal en Rusland;
- België: sinds enkele jaren in Vlaanderen;

Plaats van Tbs in het strafrecht

- Straffen
 - Hoofdstraffen
 - gevangenisstraf (bij misdrijven)
 - hechtenis (bij overtredingen)
 - werkstraf
 - geldboete
 - Bijkomende straffen (voorbeelden)
 - Verbeurdverklaring
 - Ontzegging van de rijbevoegdheid
- Maatregelen
 - schadevergoedingsmaatregel
 - ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel
 - onttrekking aan het verkeer
 - plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders
 - gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel
 - terbeschikkingstelling

Doelstelling Tbs

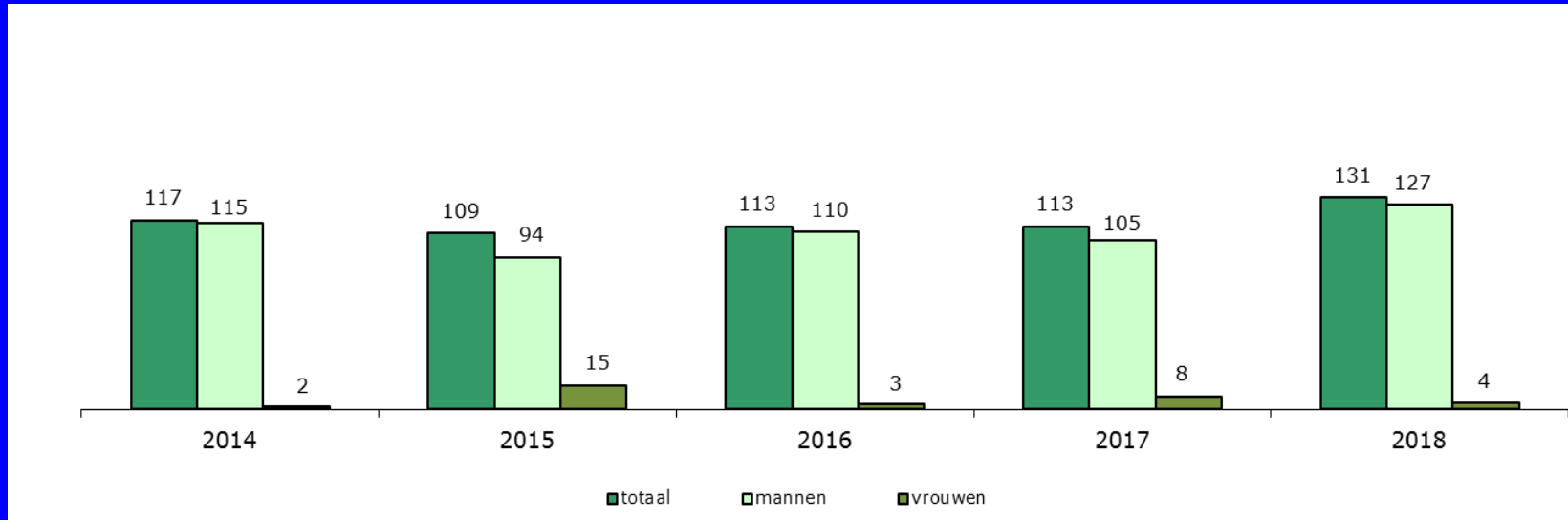
- Beveiliging door behandelen en resocialiseren
- Geclausuleerd recht op behandeling
- Primaat beveiliging samenleving

- Drie vormen van Tbs:
 - Tbs met voorwaarden
 - Tbs met verpleging van overheidswege (dwangverpleging)
 - Voorwaardelijke beëindiging van de Tbs met verpleging van overheidswege (dwangverpleging)

Aantal Tbs-ers

- Tbs met dwangverpleging
 - In 2018: 1305
 - In 2019: 1345
 - In 2020: 1403
- Tbs met voorwaarden:
 - Ongeveer 1000, ook een stijgende tendens

Opleggen Tbs met dwangverpleging

- In 2019: 173 (en 87 Tbs met voorwaarden)
- In 2020: 167 (en 106 Tbs met voorwaarden)

Opleggen Tbs

- Voorwaarden voor opleggen Tbs:
 - tijdens het begaan van het feit bestond een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens (gelijktijdigheid), en
 - een misdrijf waarop een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld dan wel enkele met name genoemde misdrijven, waaronder bedreiging, belaging en toebrengen lichamelijk letsel door schuld in het verkeer;
 - twee adviezen van gedragsdeskundigen, onder wie een psychiater, die de verdachte hebben onderzocht;
 - Rechter of OvJ wijst via Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie (NIFP) psychiater en psycholoog aan (dubbel rapportage) of
 - Rechter beveelt opname in het Pieter Baan Centrum (triple rapportage);
 - verminderde toerenbaarheid of ontoerekenbaarheid.
- Bij weigering medewerking onderzoek door gedragsdeskundigen:
 - zo mogelijk een ander rapport of advies;
 - inschakeling multidisciplinaire commissie om advies uit te brengen over de aanwezigheid en de bruikbaarheid van persoonsgegevens betreffende een mogelijke gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens, ten aanzien waarvan de verdachte niet bereid is om medewerking te verlenen aan de verstrekking.

Stoornissen

- Gebrekkige ontwikkeling:
 - Aanlegstoornis of beschadiging van de hersenen (bijv. verstandelijke beperking);
of
- Ziekelijke stoornis van de geestvermogens:
 - Psychiatrische stoornissen in engere zin (voorbeelden):
 - Schizofrenie
 - Depressie en manie
 - Dementie
 - Autisme
 - Angststoornissen (paniek, angst en sociale fobie)
 - ADHD
 - Syndroom van Münchhausen (bij proxy)

Persoonlijkheidsstoornissen

- Drie clusters persoonlijkheidsstoornissen en restgroep:
 - cluster A:
 - paranoïde persoonlijkheidsstoornis
 - schizoïde persoonlijkheidsstoornis
 - schizotypische persoonlijkheidsstoornis
 - cluster B:
 - borderline persoonlijkheidsstoornis
 - antisociale persoonlijkheidsstoornis
 - theatrale persoonlijkheidsstoornis
 - narcistische persoonlijkheidsstoornis
 - cluster C:
 - ontwijkende persoonlijkheidsstoornis
 - afhankelijke persoonlijkheidsstoornis
 - dwangmatige / obsessief compulsieve persoonlijkheidsstoornis
 - Persoonlijkheidsstoornis niet anders omschreven (NAO)

Seksuele stoornissen (parafilie)

- Seksuele of genderidentiteitsstoornissen:
 - Voyeuristische stoornis
 - Exhibitionistische stoornis
 - Frotteuristische stoornis
 - Seksueel masochistische stoornis
 - Seksueel sadistische stoornis
 - Pedofiele stoornis
 - Fetisjistische stoornis
 - Transvestische stoornis
 - Andere gespecificeerde parafiele stoornis (zoals zoöfilie en necrofilie)
 - Ongespecificeerde parafiele stoornis

Andere stoornissen (voorbeelden)

- Middelen verslaving (voorbeelden):
 - Stimulerende middelen (cocaine, heroïne, amfetamine);
 - Verdovende middelen (alcohol en opium);
 - Bewustzijn veranderende middelen (THC/softdrugs en LSD);
- Stoornissen in de impulsbeheersing (voorbeelden):
 - Pathologisch gokken;
 - Kleptomanie;
 - Pyromanie;

Advies gedragsdeskundigen

- Advies over aanwezigheid van stoornis;
- Advies over toerekenbaarheid van het feit:
 - Toerekenbaar
 - Verminderd toerekenbaar
 - Ontoerekenbaar
- Advies over recidiverisico;
- Advies over strafmodaliteit:
 - (voorwaardelijke) straf en/of
 - maatregel
- Geen straf zonder schuld, bij ontoerekenbaarheid geen straf, wel is een maatregel mogelijk;

Opleggen Tbs met voorwaarden

- Voorwaarden betreffende het gedrag ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen (voorbeelden):
 - contactverbod;
 - gebiedsverbod;
 - verblijfsgebod, bijv. in instelling of begeleid wonen;
 - verbod gebruik verdovende middelen en/of alcohol;
 - meewerken aan controle op gebruik verdovende middelen en/of alcohol
 - meldplicht bij reclassering;
- maar ook:
 - opname in een instelling;
 - ambulante behandeling voor een gedrags- of verslavingsdeskundige;
 - innemen van medicijnen dan wel gedogen dat deze worden toegediend;
- Reclasseringsinstelling verleent hulp en steun bij de naleving;
- Alleen bijzondere voorwaarden, indien de ter beschikking gestelde zich bereid heeft verklaard tot naleving;

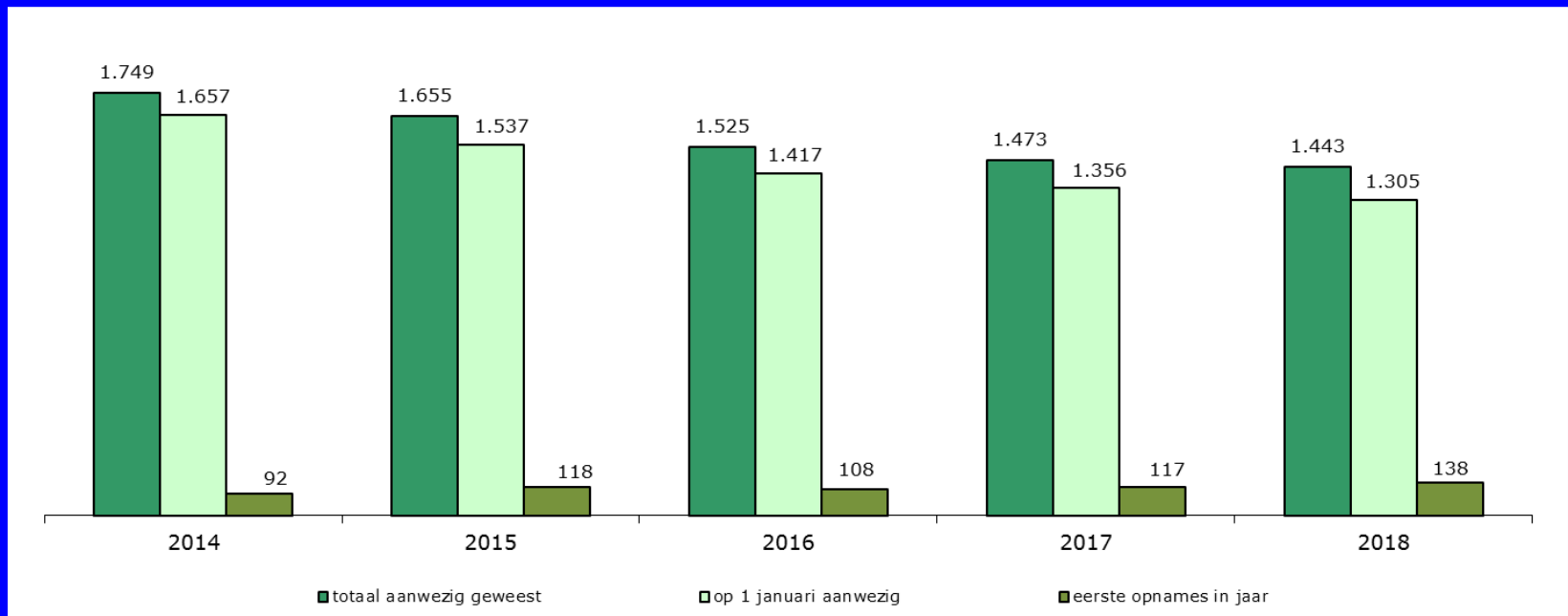
Opleggen Tbs met voorwaarden

- Zo nodig is de maatregel dadelijk uitvoerbaar (in afwachting van hoger beroep en cassatie);
- Maximale duur 9 jaar;
- Voorbeelden van verblijf tijdens Tbs met voorwaarden:
 - Forensische Psychiatrische Kliniek;
 - Forensische Psychiatrische Afdeling (van GGZ);
 - Forensische Verslavingskliniek;
 - Forensische Verslavingsafdeling (van GGZ);
 - Regionaal Instelling voor Begeleid Wonen (RIBW);
 - Thuis;
 - Volgordelijk meer van deze verblijfplaatsen;

Tbs met verpleging van overheidswege (dwangverpleging)

- Aanvullende voorwaarde voor opleggen Tbs met verpleging van overheidswege (dwangverpleging):
 - *indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging eist.*

Tbs-ers met dwangverpleging

Uitgangspunt tenuitvoerlegging

- De tenuitvoerlegging van een vrijheidsbenemende straf of maatregel in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden wordt zoveel mogelijk dienstbaar gemaakt aan de behandeling van de veroordeelde en de voorbereiding op diens terugkeer in de maatschappij, met inachtneming van het karakter van die vrijheidsbenemende straf of maatregel. Bij het verlenen van vrijheden aan ter beschikking gestelden wordt rekening gehouden met de veiligheid van de samenleving en de belangen van slachtoffers en nabestaanden.

Verpleging van overheidswege (dwangverpleging)

- Verpleging:
- het samenstel van handelingen, gericht op:
 - 1°. de bescherming van de maatschappij tegen de gevaarlijkheid van de verpleegde voor de veiligheid van anderen dan de verpleegde of de algemene veiligheid van personen of goederen, en
 - 2°. de verzorging van de verpleegde tijdens de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbenemende straf of maatregel, waaronder begrepen het doen van een aanbod aan de verpleegde tot en het bevorderen en vergemakkelijken van zijn behandeling.

Duur Tbs met dwangverpleging

- Tbs met dwangverpleging
 - Gewelds delict: onbeperkt
 - Geen geweldsdelict maximaal 4 jaar (maximering Tbs)
- Voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging
 - Geweldsdelict: onbeperkt
 - Geen geweldsdelict: maximaal 4 jaar (incl. verpleging)
- Indien onbeperkt: de termijn kan telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist.

Dwangverpleging \neq dwangbehandeling

- Drie vormen van dwangbehandeling

Plaatsing en beveiligingsniveau dwangverpleging

- Beveiligingsniveau:
 - Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC), zeer hoog;
 - Longstay
 - Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK), gemiddeld tot hoog;
 - Longcare
 - Forensisch Psychiatrische Afdeling van een Psychiatrische Ziekenhuis (FPA), gemiddeld.

Inrichtingen voor dwangverpleging

-Justitiële inrichtingen:

- Particuliere inrichtingen: FPC's Van Mesdag (Groningen), Van der Hoevenkliniek (Utrecht), Pompekliniek (Nijmegen), De Kijvelanden (Portugaal) en De Rooyse Wissel (Eindhoven)
- Rijksinrichtingen: FPC de Oostvaarderskliniek en Centrum voor Transculturele Psychiatrie (voorheen FPC) Veldzicht

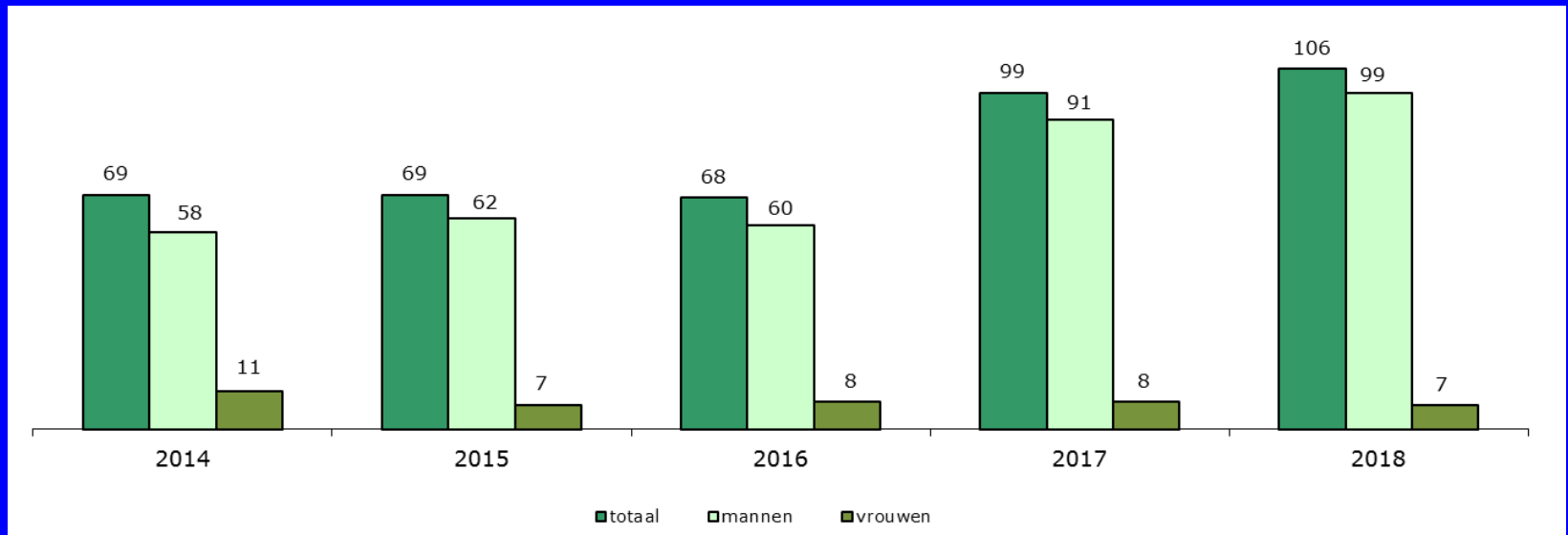
-Niet-justitiële inrichtingen (onderdeel reguliere GGZ):

- FPK De Beuken/Hoeve Boschoord (Trajectum), FPK Woenselse Poort (GGZ Eindhoven), FPK Assen (GGZ Drente) en FPK Inforsa (GGZ Amsterdam/Arkin)

Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (Longstay)

- De Pompestichting beheert drie vestigingen voor langdurige forensisch psychiatrische zorg (LFPZ):
 - Locatie Zeeland (Noord Brabant), 88 Tbs-ers;
 - Penitentiaire Inrichting Vught: een afdeling voor Zeer Intensieve en Specialistische Zorg voor Tbs-ers die een zeer hoog beveiligingsrisico en een zeer hoge zorgintensiteit nodig hebben;
 - Behandelkliniek in Nijmegen: een afdeling voor begeleiding van Tbs-ers in een speciaal, extra gestructureerd milieu vanwege hun problematiek en ontregelende invloed op andere bewoners.
- Landelijk adviescommissie plaatsing longstay (LAP)

Tbs-ers in de ‘Longstay’

Longcare-afdeling van Van der Hoeven kliniek

- De Voorde Longcare (i.h.k.v. transmuraal verlof) op het terrein van algemeen psychiatrisch ziekenhuis Zon & Schild (onderdeel van GGZ Centraal): vooral patiënten met ernstige psychiatrische (meestal psychotische) problemen, zowel patiënten met een civielrechtelijke titel (Zorgmachtiging) als met een strafrechtelijke titel (Tbs).

Behandeling

- Behandeling: het samenstel van handelingen, gericht op een dusdanige vermindering van de uit de stoornis van de geestvermogens voortvloeiende gevaarlijkheid van de verpleegde voor de veiligheid van anderen dan de verpleegde of de algemene veiligheid van personen of goederen dat het doen terugkeren van de verpleegde in de maatschappij verantwoord is.

Behandelplan

- Het behandelingsplan is gericht op het zodanig wegnemen van het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens de verpleegde doet veroorzaken, dat de terbeschikkingstelling kan worden beëindigd of voorwaardelijk kan worden beëindigd. Zo mogelijk geschiedt dit door het behandelen van de stoornis. Indien dit niet mogelijk is, geschiedt dit door het anderszins wegnemen van het gevaar.
- Behandeling van de verpleegde vindt slechts plaats voor zover deze is voorzien in het behandelingsplan.

Resocialisatie dwangverpleging

- (Dubbel of enkel) begeleid verlof;
- Onbegeleid verlof;
- Transmuraal verlof;
- Proefverlof
 - Forensisch Psychiatrisch Toezicht, samenwerking tussen kliniek en reclassering;
- Voorwaardelijke beëindiging verpleging;
 - Toezicht gaat over van kliniek naar reclassering;
- Ongeveer 50.000 verlofbewegingen per jaar
- Adviescommissie verloftoetsing TBS (AVT)

Voorwaardelijke beëindiging dwangverpleging

- Voorwaarden betreffende het gedrag ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen (voorbeelden):
 - contactverbod;
 - gebiedsverbod;
 - verblijfsgebod, bijv. in instelling of begeleid wonen;
 - verbod gebruik verdovende middelen en/of alcohol;
 - meewerken aan controle op gebruik verdovende middelen en/of alcohol
 - meldplicht bij reclassering;
- maar ook:
 - opname in een instelling;
 - ambulante behandeling voor een deskundige;
 - innemen van medicijnen dan wel gedogen dat deze worden toegediend;
- Reclasseringsinstelling verleent hulp en steun bij de naleving;

Maatregelen bij problemen bij behandelingen en resocialisatie

- Tijdens Tbs met dwangverpleging
 - intrekken/beperken verloven;
 - overplaatsing en nieuwe behandelplanning;
 - plaatsing “longstay”
- Tijdens voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging
 - time-outplaatsing in kliniek;
 - hervatting dwangverpleging;
- Tijdens Tbs met voorwaarden:
 - time-outplaatsing in kliniek;
 - omzetting in dwangverpleging;

Periodieke toetsing tenuitvoerlegging Tbs met dwangverpleging door de rechter

- na oplegging duurt de Tbs 2 jaar;
- vervolgens verlenging met een of twee jaar dan wel beëindiging;
- elke vier jaar toetsing met dubbelrapportage externe gedragsdeskundigen, onder wie een psychiater.

De penitentiaire kamer gerechtshof Arnhem- Leeuwarden

- Hoger beroep van:
 - Verlenging TBS
 - Omzetting TBS met voorwaarden
 - Hervatting TBS verpleging van overheidswege
 - Voorwaardelijke beëindiging verpleging van overheidswege
- Hoger beroep van:
 - Verlenging Plaatsing in een Justitiële Jeugdinstelling (PIJ)
 - Omzetting PIJ in TBS
 - Toetsing plaatsing in Instelling voor Stelselmatige Daders (ISD)
 - Hoger beroep van LT, GB en VB-maatregel
- Advisering minister V&J over WOTS en WETS-zaken (overdachte van tenuitvoerlegging vonnissen)
- Toetsing doorbreking medische beroeps geheim bij weigerende observandi met het oog op opleggen TBS

De penitentiare kamer gerechtshof Arnhem- Leeuwarden

- Samenstelling:
 - Drie raadsheren en twee raden (psychiater en psycholoog)
- Landelijk bevoegd
- Geen cassatie, alleen cassatie in het belang der wet
- Richtinggevend

Einde